

PRINC WILLIAM

IKAR

ZRODENIE MODERNÉHO MONARCHU

ROBERT JOBSON

ROBERT JOBSON

PRINC
WILLIAM

Preložila Adriana Sýkorčinová

IKAR

Robert Jobson
WILLIAM AT 40

Copyright © Robert Jobson, 2022
This translation of WILLIAM AT 40 is published
by arrangement with Ad Lib Publishers Ltd.
Translation © 2024 by Adriana Sýkorčinová
Cover photo: JUSTIN TALLIS / AFP / AFP / Profimedia
Slovak edition © 2024 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-9613-8

Venujem svojej mame Jean

*„V živote sa chcem riadiť týmito zásadami – čestnosť, úprimnosť,
ohľaduplnosť a láskavosť.“*

Jeho kráľovská výsosť princ William,
vojvoda z Cambridgea

*„Chcem sa prihovoriť všetkým mladým ľuďom, ktorí nás dnes večer pozerajú.
Veľmi dlho sme nerobili dosť pre to, aby sme zachránili planétu
pre vašu budúcnosť.
Cena Earthshot je tu pre vás.
V najbližších desiatich rokoch budeme konať.
Nájdeme riešenia na nápravu našej planéty.
Ďalej sa učte, ďalej požadujte zmeny a nevzdávajte sa nádeje.
Prekážky spoločne prekonáme.“*

Jeho kráľovská výsosť princ William,
vojvoda z Cambridgea, na 1. ročníku udeľovania cien
Earthshot v Alexandrinom paláci 17. októbra 2021

PREDSLOV K SLOVENSKÉMU VYDANIU

Je väčšia výzva narodiť sa ako dedič trónu tisícvestoročnej britskej monarchie alebo ako prvorodené dieťa globálnej ikony, ktorá aj dvadsaťpäť rokov po svojej smrti dokáže prilákať k obrazovkám vyše jedenásť miliónov ľudí?

Aké sú možnosti a duševné rozpoloženie človeka, ktorého rodinná história je súčasťou svetových dejín a ktorý zároveň presne vie nielen to, čo je *jeho vlastným* osudom, ale aj to, čo je osudom jeho prvorodeného dieťaťa a jedného dňa zrejme aj jeho vnúčata?

Kde vníma hranicu svojej osobnej slobody, ak vie, že je kľúčovou súčasťou inštitúcie, ktorá na svoje prežitie potrebuje sled dedičov dostatočne obľúbených u verejnosti?

A aká je vlastne relevancia dedičnej monarchie v 21. storočí?

*

Tieto a mnohé podobné otázky si kladiem zakaždým, keď sledujem Williama, princa z Walesu, prvorodeného syna kráľa Karola III. a jeho bývalej manželky princeznej Diany, následníka trónu Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Na rozdiel od jeho starej mamy, zosnulej kráľovnej Alžbety II., a jeho otca, spomínaného kráľa Karola III., som princa Williama nikdy nestretla. Ak sa teda zamýšľam nad jeho rolou a tým, ako ju zvláda, aj ja vychádzam predovšetkým z toho, čo o ňom píšu britskí kráľovskí komentátori a komentátorky v článkoch a knihách, ako je tá, ktorú držíte v rukách. Jej autor Robert Jobson patrí k tým najskúsenejším z nich – svojej profesii sa venuje už viac ako dvadsaťtri rokov. V tejto knihe zmapoval doterajší život princa Williama

do detailov, v ktorých čitatelia a čitateľky určite nájdu odpovede na svoje otázky.

Aj v iluzórnom svete sociálnych sietí môže mať totiž pre bežného človeka zmysel zamýšľať sa nad tým, do akej miery robia bohatstvo, sláva a moc človeka šťastným. Vyrastať v pohodlí a prepychu palácov, kde zamestnanci vidia každý váš krok a počujú každé vaše slovo, môže byť oveľa náročnejšie než naplňať svoju osobnú túžbu a ambície bez limitov nepísaných pravidiel a konvencií. Málokto z nás si vie predstaviť, aké náročné musí byť denne obhajovať svoje zdedené privilégia vo svete plnom nerovností, politickej nestability, ozbrojených vojenských konfliktov a silnejúcej klimatickej krízy, vo svete, v ktorom žije viac ako miliarda ľudí v chudobe. Naplňať svoju dedičnú rolu zmysluplným obsahom a vykonávať ju tak, aby ste dokázali skutočne nadchnúť a inšpirovať ostatných, je niečo, čo za vás neurobia iní. Ak sa do svojej roly autenticky nevložíte, nie je možné, aby vám ostatní ľudia dlhodobo verili.

Vďaka médiám – predovšetkým tým bulvárnym a sociálnym – je princ William prvý z kráľovského rodu Windsorovcov, ktorého život pozná verejnosť do najmenších detailov už od jeho narodenia. Jeho matka lady Diana Spencerová mala len devätnásť rokov, keď sa začal jej romantický vzťah s princom Charlesom, a bola stále ešte len tínedžerkou, keď prijala jeho žiadosť o ruku. Keď sa 29. júla 1981 počas veľkolepého obradu v londýnskej Katedrále svätého Pavla vzali, mala len dvadsať rokov. Prirovnávali ju k Popoluške – bola mladá, nevinná a veľmi pôvabná. Časom, už ako princezná z Walesu, si získala náklonnosť verejnosti do miery, o akej mohli ostatní členovia kráľovskej rodiny – vrátane vtedajšej kráľovnej Alžbety II. – iba snívať.

Jej prvorodený syn William sa narodil 21. júna 1982 a automaticky sa stal dedičom britského trónu. Hoci vyrastal v komforte Kensingtonského paláca a Highrove House, obaja rodičia sa jemu a neskôr aj jeho bratovi Harrymu snažili poskytnúť čo najnormálnejšie detstvo. No s mocou, vplyvom, bohatstvom, rolou, ktorá mu bola predurčená, a najmä s tým, akou pozoruhodnou osobnosťou bola jeho matka, prišla neutíchajúca a intenzívna pozornosť médií a verejnosti. S tou sa vyrovnáva v podstate dodnes.

Odkedy sa narodil, svet uchváteno sledoval všetky jeho kroky: ako prvýkrát nastupuje do školy, ako sa zúčastňuje na verejných podujatiach spolu so svojimi rodičmi. Blondavého usmiateho chlapčeka si verejnosť nesmierne obľúbila a každú jeho fotografiu a informáciu o ňom prijímala s veľkým záujmom a nadšením. Ustavičná prítomnosť médií znamenala, že každý aspekt Williamovho života od športových a školských úspechov až po priateľstvá a prvé lásky bol pod nesmiernym drobnohľadom. Bulvárni fotografi neraz narúšali hranice jeho súkromia a z bežných mílnikov detstva a dospievania robili globálne predstavenie. Mohli sme tak sledovať Williamove spoločné chvíle s rodičmi, priateľmi, so starými rodičmi – kráľovnou Alžbetou II. a princom Philipom, vojvodom z Edinburghu – aj so širšou kráľovskou rodinou. Práve starí rodičia a úzke rodinné väzby v rode Windsorovcov sa stali pre Williama piliermi, ktorých pevnosť udržala jeho svet pokope v čase, keď strácal stabilitu.

Rozluka jeho rodičov koncom roka 1992, keď mal William len desať rokov, a ich rozvod v lete v roku 1996 absolútne šokovali všetkých, ktorí chceli veriť, že rozprávkový kráľovský pár nemá na ľudské slabosti a vzťahové problémy nárok. Bol to prvý silný úder pre Williama a jeho mladšieho brata Harryho, ktorý aj vzhľadom na svoj vek niesol celú situáciu zvlášť ťažko. William, odjakživa vedený k zodpovednosti, vážnosti a rozvahe, sa stal dôverníkom svojej matky. Do akej miery ho táto skúsenosť formovala ako syna, budúceho partnera, manžela a otca? Dnes, keď ho máme možnosť pozorovať v situáciách, v ktorých sa ocitá po boku svojej manželky Catherine a detí Georgea, Charlotte a Louisa, vidíme vrúcnosť, sústredenosť a nehu, s akými sám – na základe svojich skúseností, uváženia a slobodného rozhodnutia – naplňuje svoje ostatné roly popri tej, ktorú bez zásluh zdedil. Vidieť a pochopiť, že rozpad rodiny nemusí nevyhnutne predznamenať neschopnosť človeka byť neskôr sám dobrým partnerom a rodičom, môže byť pre ľudí s podobnou životnou situáciou inšpirujúce.

Predčasná tragická smrť princeznej Diany v auguste v roku 1997 ovplyvnila nielen detstvo jej synov Williama a Harryho, ale aj celý ich ďalší život. Intenzívny verejný smútok a mediálne šialenstvo, ktoré nasledovali, si vybrali daň takmer o štvrtstoročie neskôr v podobe

Harryho neočakávaného rozhodnutia opustiť brata a celú kráľovskú rodinu spôsobom, aký nemá obdobu – možno iba ak by sme si zobrali za príklad jeho príbuzného vojvodu z Windsoru, neskoršieho kráľa Eduarda VIII., ktorý sa v roku 1936 vzdal trónu kvôli láske k dvakrát rozvedenej Američanke. Harryho rozhodnutie vytvoriť pre svoju rodinu priestor na „normálny život mimo pozornosti médií“ by sa možno dalo pochopiť. Problémom je, ak sa to, čo s manželkou Meghan Marklovou od januára 2020 urobili, obracia nielen proti všetkému, čo rod Windsorovcov navonok zosobňuje, ale aj proti tomu, čo obaja viackrát verejne deklarovali.

Lojalitu k rodine, službu verejnosti a silu súrodeneckého puta, o ktorom obaja bratia dlhé roky hovorili v superlatívoch, nahradila zdanlivá otvorenosť a úprimnosť. Viacerí skúsení pozorovatelia sa však pýtajú, či nejde skôr o malichernosť, neúčtivosť, neslušnosť až klamstvo. Aj Jobson jasne dokumentuje situácie, v ktorých môžu pozorní čitatelia a čitateľky uvidieť jasnejšie kontúry príbehu, v ktorom platí, že žiadna rodina nie je bezproblémová a v žiadnom vzťahu niet jednoznačnej pravdy.

Hoci sa po generácie držíte hesla aristokracie „*nikdy sa nestážuj a nikdy nevysvetľuj*“, musí byť ťažké udržať si noblesu a rozvahu, ak o vašej rodine brat a švagriná vyhlásia, že je toxická, latentne rasistická a plná predsudkov, že ste bratovým „úhlavným nepriateľom“ a dokonca ste ho fyzicky napadli. Ešte horšie je, ak sa v mnohom javí, že obaja sú zdrojom informácií pre knihu, ktorá hovorí nielen o „konci hry“ britskej monarchie, ale opisuje vás osobne ako človeka bažiacoho po moci. Považujem za obdivuhodné, ako dôstojne a pokojne pôsobiaci budúci kráľ v takýchto chvíľach neúnnavne zachováva tradičné dekórum a dokáže upriamovať našu pozornosť na témy, ktoré považuje za dôležité. V súčasnej svetovej politike je totiž bežné ihneď reagovať, ukazovať emócie a útočiť. Mlčanie, takt a slušnosť sa väčšinou považujú za prejav slabosti, a to aj vtedy, ak sú útoky druhej strany vedené sofistikovane, v prestrojení za úprimnosť, ktorá má snahu zmeniť „zastaranú a nefunkčnú paradigmu“.

Pre ľudí žijúcich na Slovensku môže byť na prvý pohľad nemožné nájsť v živote Windsorovcov podobnosť s ich bežným životom. Aj vďaka príbehu Williama a Harryho však môžeme uvažovať o para-

lelách so svojimi vlastnými životnými príbehmi, na úrovni rodiny alebo individuálneho človeka. Sama som neraz premýšľala, ako sa dá zachovať si dôstojnosť a ľudsky obstať v situáciách, v ktorých sa na vás upierajú oči miliónoch ľudí po celom svete a vy mlčíte, pretože čokoľvek by ste povedali, nikdy by to nebolo „dost“.

Ak sledujete projekty a aktivity, ktoré William robí a podporuje, musí vám byť zrejmé, že princ z Walesu je naozaj synom svojho otca a vnukom svojej starej matky. Rovnako ako oni je vnútorne silno presvedčený, že monarchia a jej dedičstvo sú viac ako privilégiá, paláce a život v prepychu a pohodlí. V novembri 2023, viac ako rok po úmrtí celosvetovo milovanej Alžbety II. a pol roka po korunovácii Karola III. za nového panovníka, potvrdil William svoju ambíciu hlbšie sa venovať vybraným sociálnym témam s cieľom dosiahnuť skutočnú a trvalú zmenu k lepšiemu. Matka ho kedysi priviedla do útulku pre ľudí bez domova a ukázala mu ťažký život mužov a žien, ktorých životné trajektórie sa diametrálne líšia od tej jeho. Azda aj preto sa práve riešenie bezdomovectva stalo jednou z kľúčových tém v rámci Williamovho päťročného projektu *Homewards*. Spolu s inovatívnymi aktivitami na riešenie globálnej klimatickej krízy (*Earthshot Prize*) a podporou duševného zdravia, ktoré utrpelo najmä počas nedávnej globálnej pandémie, ekonomických turbulencií a vojny na Ukrajine, sa chce budúci kráľ venovať tomu, čo trápi nielen obyvateľov a obyvateľky Spojeného kráľovstva a krajín Spoločenstva národov, ale aj nás ostatných. Zo všetkých jeho krokov, ktoré za posledný rok a pol už ako princ z Walesu urobil, je zrejmé, že sa snaží obklopovať rôznorodou spoločnosťou tvorivých, progresívnych a bystrých ľudí s jasnou víziou, ako zmeniť budúcnosť sveta k lepšiemu.

Za vyše štyridsať rokov života princa Williama existuje množstvo fotografií a televíznych záberov, ktoré sa stali ikonickými. Osobne mám rada ten, ktorý ho ukazuje vo chvíli, keď počas korunovácie v máji 2023 pred svojím otcom pokľakol, aby zložil prísahu vernosti kráľovi. Potom sa postavil, položil ruku na kráľovskú korunu a pobožkal kráľa na líce. Kamery vtedy zachytili kratučký, intímny okamih medzi synom a otcom. V ňom syn – následník trónu, otec a kráľ pre mňa splynuli v jedno. V oboch som uvidela človeka, ktorý

je nielen dedičom v tisícročnej línii, ale predovšetkým zosobnením profesionálnej a osobnej cti, dôstojnosti, lojality, pokory a oddanosti službe druhým. Priala by som si, aby som sa nemýlila a aby takých ľudí bolo čo najviac. Aj u nás na Slovensku. Ak totiž existuje niečo, v čom podľa mňa môže byť odmalička vychovávaný a poctivo pripravovaný líder príkladom, sú to práve pevne vštepené hodnoty, ktoré nás inšpirujú byť lepšími, tolerantnejšími, láskavejšími a starostlivejšími k tým, ktorým bohatstvo a privilégiu neboli dopriate, no nijako tým nemá – a nesmie – utpieť ich ľudská dôstojnosť a právo na dobrý život.

Katarína Strýčková

ÚVOD A POĎAKOVANIE

William Shakespeare napísal: „Niekto sa veľkým narodí, niekto sa veľkým stane a niekomu veľkosť spadne do lona.“ O jeho kráľovskej výsosti princovi Williamovi, vojvodovi z Cambridgea, ktorý 21. júna 2022 oslávi štyridsať rokov, zrejme platí niečo z každého. Ako priamy dedič britského trónu sa narodil, aby sa jedného dňa stal kráľom „veľkolepej“ britskej monarchie. Vďaka jednoduchému zásahu osudu, ktorý ho urobil prvorodeným synom následníka trónu, mu „veľkosť“ spadla do lona. Vrodená pokora mu nikdy nedovolí tvrdiť, že má na svojej „veľkosti“ čo i len štipku vlastnej zásluhy. V každom prípade sa ešte ani zďaleka nepriblížil k postaveniu a zásluhám, aké dosiahla jeho stará mama, kráľovná Alžbeta II. Trvalo by dlho vymenovať všetky úspechy, ktoré naša najstaršia a zo všetkých našich monarchov najdlhšie slúžiaca panovníčka dosiahla počas svojho dlhého a pôsobivého vládnutia. Za sedem desaťročí na tróne monarchiu zmodernizovala, pretvorila Britské spoločenstvo národov, do princípov následníctva vniesla viac férovosti. Do histórie sa zapísala nielen službou v druhej svetovej vojne, ktorou v „najčernejšej hodine“ nášho národa podporovala svojho otca kráľa Juraja VI., ale aj prelomovými zahraničnými návštevami, ako napríklad v roku 2011 v Írsku, alebo keď ako prvý britský monarcha vystúpila pred americkým Kongresom. To však nedáva dôvod pochybovať, že aj William, keď nastúpi na trón, zanechá ako monarcha vlastnú stopu. Zatiaľ celkom úspešne využíva svoju slávu a popularitu na podporu reálnych zmien pri záchrane planéty. Zaslúži si potlesk za to, že sa tejto životne dôležitej environmentálnej výzve postavil zoči-voči. Ešte stále má čas v tejto práci pokračovať a azda práve tá bude odkazom, ktorý zostane po jeho vláde.

Princ William, ktorého tvár pozná celý svet, je odhodlaný chopiť sa výzvy, ktorú predstavuje služba korune a krajine. A keď príde čas jeho vládnutia, je rovnako odhodlaný vyšliapať si vlastný chodníček. Verejnosť ho pozná ako milujúceho manžela krásnej manželky Catherine a otca milovaných detí princa Georgea, princeznej Charlotte a princa Louisa, ktorí sú preňho všetkým. Pôsobí pokojne a vyrovnané a je známy tým, že osobný život si úzkostlivo stráži. Okrem toho, že sa vášnivo zaujíma o otázky životného prostredia a jeho udržateľnosti, venuje čas a energiu aj záchrane druhov, ktoré sú na pokraji vyhynutia, a vôbec záchrane planéty ako takej. Chvályhodné je jeho úsilie ukončiť ohavný nelegálny obchod so slonovinou a spolupráca s charitatívnou organizáciou Tusk. William však dal veľmi jasne najavo, že nehodlá byť iba figúrkou alebo kráľovským výkrikom do tmy, ktorý volá po činoch, ale ďalej sa nezaujíma, či sa vykonali a čo sa nimi dosiahlo. Chce hľadať skutočné riešenia obrovských problémov, pred ktorými stojíme my aj naši spoluobytelia planéty, živočíchy. S Catherine po boku preukázal svoju ľudskosť a súcitnosť. Neúnavné kampane tohto láskavého muža na podporu verejnoprospešných organizácií, ktoré sa venujú mentálnemu zdraviu, významným spôsobom pomáhajú odstraňovať stigma sprevádzajúcu duševné ochorenia a depresie.

V súkromí je však William citlivý a komplikovaný človek s prchkou povahou a v stave frustrácie môže rýchlo vybuchnúť, zvlášť keď ide o jeho rodinu. Vie byť nepríjemný k novinárom, keď má pocit, že narúšajú súkromie jeho rodiny, ako v roku 2021 v prípade fotografa, ktorý ho neďaleko Sandringhamu v grófstve Norfolk zahliadol, ako sa s deťmi bicykluje. Hoci fotograf neurobil žiadne fotografie, William naňho napriek tomu v hneve nakričal a zalarmoval svoju policajnú ochranu. Dokonca aj dlhodobí členovia jeho kruhu si najskôr u Williama „overia, akým smerom fúka vietor“, než by v jeho prítomnosti vyslovovali príliš sebaisté vyjadrenia alebo otvárali problematické otázky, na ktoré nie je práve vhodná chvíľa. Niektorí zasvätení tvrdia, že vojvoda podlieha emóciám a príležitostne „je ťažké s ním vyjsť“, čo popiera obraz pokojného, rodinne založeného muža, aký si pestuje na verejnosti. Ani ich manželstvo s Catherine, s ktorou nadviazal vzťah na vysokej škole v roku 2003

a zosobášil sa s ňou v roku 2011, sa občas nevyhne ostrejším výmenám názorov. „Keď niekedy stratí nervy, kričí,“ pripustil blízky spolupracovník. „Dá sa povedať, že keď ich nezhody vyústia do kriku, vojvoda s vojvodkyňou sú si rovnocennými súpermi, no poznajú sa natoľko dobre, že búrka zvyčajne veľmi rýchlo prehrmí. Catherine ho vo všeobecnosti vie dobre upokojiť.“

Azda práve pre toto princovo chameleónstvo pri ňom niekedy opatrne našľapuje aj jeho otec Charles, princ z Walesu. O Williamovi je známe, že od tých, ktorí sú v nástupníckej línii nižšie ako on, vyžaduje úctu a podriadenosť, no sám voči tým, ktorí sú nad ním, len zriedka vystupuje podriadené. William je už od detstva pragmatik. Je mužom činu, nemá vo zvyku dlho sa zaoberať tým, čo nedokáže zmeniť. Neuhýba ani pred zložitými výzvami. Zoznam jeho úspechov je dlhý a obdivuhodný – naučil sa lietať aj prekonávať prekážky a emocionálne traumy vo svojom živote. Niet pochyb, že z neho vyrástla cieľavedomá a kultivovaná osobnosť so širokým spektrom záujmov, s oceľovým odhodlaním a so sebadôverou, aké prináležia tak jeho súčasnej úlohe, ako aj budúcej úlohe monarchu.

Túto knihu som napísal pri príležitosti štyridsiatych narodenín vojvodu z Cambridgea a chcel som v nej hlbšie nazrieť pod obraz, akým sa prezentuje na verejnosti – na skutočnú tvár muža na prahu stredného veku, ktorý sa jedného dňa stane štyridsiatym tretím monarchom od roku 1066, keď na kráľovský trón zasadol jeho menovec Viliam I., vojvoda normanský, známy ako Viliam Dobývateľ. (Naša súčasná kráľovná Alžbeta II. je od roku 1066 štyridsiatou prvou v poradí panovníkov. Ak ju princ Charles prežije, bude štyridsiatym druhým. Ak nie, stane sa štyridsiatym druhým kráľom Anglicka William.) Keďže monarchia sa nachádza v tranzitívnom období svojich dejín, chcel som preskúmať, čo nášho budúceho kráľa Williama V. – ak sa rozhodne pre toto meno – motivuje, čo ho nadchýna, aké má ambície, túžby a vášne, a tak poskladať obraz jeho osobnosti a kľúčových hodnôt. V podstate som chcel zistiť, akým kráľom sa jedného dňa stane a na akú cestu nasmeruje náš monarchický systém.

Williamovo detstvo, verejnosťou ostro sledovaný rozvod jeho rodičov a Dianina tragická smrť, keď mal len pätnásť rokov, to všetko ne-

pochybne ovplyvnilo jeho formovanie. Mohlo ho to trvalo poznamenať zo psychickej aj emocionálnej stránky, on napriek tomu nedovolil, aby táto emocionálna trauma ovplyvnila jeho vývoj. Vyrastal s odhodlaním, že ho nebudú určovať jeho problémy. Stal sa z neho vyrovnaný, rozvážny muž, ukotvený v pevných základoch, ktoré nachádza v láske manželky a troch detí. Veľmi ľahko sa mohol vybrať rovnakou cestou ako jeho mladší brat Harry, ktorý priznáva, že svoje duševné problémy riešil pomocou terapie. Williamovi sa podarilo vybudovať si vnútornú odolnosť a sústredenosť mysle a po vlastnej ceste kráča aj s podporou milovanej Catherine, ženy s vyrovnanou a praktickou povahou. Na rozdiel od brata Harryho, ktorý nosí svoje srdce na dlani, William si svoje súkromie úzkostlivo stráži. Stále má na pamäti, čo sa od neho očakáva a aká dôležitá je rola, ktorú je predurčený naplňať.

Ako autor, tlačový redaktor i rozhlasový novinár sledujem životy kľúčových predstaviteľov kráľovského rodu Windsorovcov viac než tri desaťročia. Mal som to šťastie mnohokrát sa osobne stretnúť s princom Williamom a ďalšími členmi rodiny vrátane jeho manželky Catherine. Prinášal som informácie z jeho oficiálnych domácich i zahraničných pracovných ciest, niekedy som dokonca letel v tom istom Voyageri Britského kráľovského letectva. Bol som prvý, kto v zime v roku 1985 robil „interview“ s Williamom, keď ma vybrali, aby som mu na svahu vo švajčiarskom lyžiarskom stredisku Klosters, kde sa lyžoval s bratom princom Harrym a so sesternicami princeznou Beatrice a princeznou Eugenie, položil zopár vopred schválených otázok. Počas dlhoročného informovania o Windsorovcoch som robil rozhovory s členmi kráľovskej rodiny, priniesol som mnohé exkluzívne články, z ktorých niektoré získali aj ocenenia, napísal som aj niekoľko dobre prijatých kníh o Williamových rodičoch princovi Charlesovi a princeznej Diane, ako aj o zosnulom princovi Philipovi, vojvodovi z Edinburghu, napríklad *Diana: Closely Guarded Secret*, ktorú som napísal spolu s jej bývalým policajným osobným strážcom inšpektorom Kenom Wharfom, držiteľom vyznamenania člen Kráľovského rádu Viktóriiho. Kniha ovládla rebríček bestsellerov novín *New York Times*.

Pri tejto knihe som si vytýčil za cieľ preskúmať, čo je za senzáciectivými titulkami, ktoré priťahujú pozornosť verejnosti, na-

príklad na nedávne zhoršenie vzťahov medzi bratmi Williamom a Harrym. Hoci to považujem za dôležité, takéto problémy by pri hodnotení Williamovho doterajšieho života nemali dominovať. Na zostavenie pravdivého, detailného portrétu tohto muža som využil vlastné poznatky, skúsenosti a dobre informované zdroje, ktoré pôsobia alebo pôsobili v prostredí kráľovského dvora i mimo neho. Spoločnosť som sa pritom nielen na svoje rozsiahle poznanie windsorskej dynastie, ale aj na svedectvá mnohých informovaných zdrojov vrátane súčasných i bývalých kráľovských spolupracovníkov a zamestnancov dvora. Mená niektorých uvádzam, iní trvali na tom, že chcú zostať v anonymite. Medzi tými, ktorým ďakujem za pomoc s rukopisom a za dlhoročné rady, sú inšpektor Ken Wharfe, člen Kráľovského rádu Viktóriiho, Mervyn Wycherley, držiteľ Kráľovskej Viktóriinej medaily, Colleen Harrisová, držiteľka vyznamenania poručík Kráľovského rádu Viktóriiho, zosnulá Felicity Murdová-Smithová, držiteľka vyznamenania komandér Kráľovského rádu Viktóriiho, Ailsa Andersonová, držiteľka vyznamenania poručík Kráľovského rádu Viktóriiho, zosnulý Geoffrey Crawford, držiteľ vyznamenania komandér Kráľovského rádu Viktóriiho, Charles Anson, držiteľ vyznamenania komandér Kráľovského rádu Viktóriiho. Ďakujem aj Lily Jobsonovej a Kare Kennedyovej, ktoré mi neoceniteľne pomohli so získaním a overovaním informácií. Rád by som poďakoval aj iným autorom, ktorých práce som čítal a v niektorých prípadoch aj využíval pri vlastnom získaní informácií. Sú to Penny Junorová, Robert Lacey, Brian Hoey, Andrew Morton, Tom Bower, Christopher Wilson, zosnulý James Whitaker, Christopher Andersen, Colin Butfield a Jonathan Hughes. Nesmiem zabudnúť na dobrých priateľov a kolegov, ktorí mi dlhé roky pomáhajú na mojej kráľovskej výprave aj na cestách počas kráľovských zahraničných návštev, zvlášť na Richarda Kaya, Robina Nunna, Arthura Edwardsa, držiteľa vyznamenania člen Rádu britského impéria a člena Kráľovskej fotografickej spoločnosti, Kenta Gavina a Iana Walkera. Ďalšími, ktorým sa chcem poďakovať, sú Michael Cole, Camilla Tomineyová, Katie Nicholová, Alan Jones a Charlie Rae. Nesmiem obísť ani vydavateľov Johna Blaka a Jona Rippona a celý prvotriedny marketingový a nakladateľský tím v Ad Lib, kto-

rý podporoval a umožnil vznik tohto projektu. A napokon ďakujem svojej rodine – synovi Charliemu, mame Jean a nebohému otcovi Vicovi, ktorých láska, rady a podpora ma sprevádzajú celý život.

Verím, že táto kniha prináša to, čo som si predsavzal, teda intímny portrét a serióznu štúdiu muža, ktorý dospieval ako korunný princ Británie modernej doby. Pretože William je nielen odhodlaný plniť si povinnosť a znamenite a ochotne slúžiť svojej krajine, ale keď nastane čas jeho vlády, bude kráľom svojej epochy a lídrom s vlastnosťami, ktoré mu umožnia kráčať vlastnou cestou.

Robert Jobson, máj 2022

PREDSLOV

PRINC PRE NAŠU PLANÉTU

*„Naša generácia má jasné ciele. Spoločne chrániť a obnoviť prírodu,
vyčistiť vzduch, oživiť oceány. Vybudovať svet bez odpadu
a vyriešiť klimatickú krízu.“*

Jeho kráľovská výsosť princ William,
vojvoda z Cambridgea

Keď sme bezpečne zosadli na pristávaciu dráhu na letisku v Láhau-
re, princ William odhrnul záves rozdeľujúci kabínu lietadla a prešiel
do ekonomickej časti Airbusu 330 Voyager Britského kráľovského
letectva (RAF), kde sedeli členovia akreditovaných médií a niektorí
členovia posádky. Bol to náročný let, no princ bol pokojný a na tvá-
ri mu žiaril široký úsmev. „Pilotoval som,“ zažartoval. V tej chvíli
väčšina novinárov vybuchla do smiechu, no zároveň sme nemohli
poprieť spoločnú úľavu z toho, že to utrpenie je už za nami. Ešte
pred chvíľou sa za oknami pri pravom krídle blýskalo a krúpy veľké
ako golfové loptičky bombardovali sivé krídla lietadla, ktoré viezlo
budúceho kráľa, jeho manželku Catherine, členov kráľovského per-
sonálu a ochranky, ako aj novinárov, ktorí delegáciu sprevádzali.¹

V istej chvíli sa lietadlo počas silnej búrky zakolísalo a náhle
prudko kleslo asi o štyridsať metrov. Niektorých približne z päťde-
siatich prítomných novinárov a predpokladám, že aj pracovníkov
kráľovského personálu sediacich viac vpredu, nadvihlo zo sedadiel.
Horúčkovito zvierali v náručí ťažké televízne kamery, fotografické
súpravy a prenosné počítače, aby nepoletovali po kabíne a nepoško-
dili sa. Môžeme si len predstavovať, čo sa dialo v mysli Williama
a vojvodkyne z Cambridgea, ktorí sedeli v uzatvorenej súkromnej

časti lietadla, rezervovanej pre kráľovskú rodinu alebo pre predsedu vlády. Po vyše hodinovom krúžení nad letiskom v pakistanskom Islamabáde a dvoch neúspešných pokusoch o pristátie sa skúsený pilot RAF rozhodol, že najlepšie bude upustiť od pôvodného plánu a vrátiť sa do Láhauru.

Po viac ako tridsiatich rokoch práce korešpondenta na zahraničných cestách kráľovskej rodiny a státisícoch kilometrov nalietačných po celom svete sa považujem za relatívne pokojného cestovateľa, ktorý nemá s lietaním problém. Turbulencie na pakistanskej oblohe 17. októbra 2019 však boli skúška nervov ako žiadna iná. Program cesty sa narušil a všetci sme boli nútení tajne stráviť neplánovanú noc v Láhaure. Pre britskú ambasádu a bezpečnostné tímy nastali horúce chvíle. Pripravené limuzíny okamžite odviezli Williama a Catherine do apartmánu vo štvorhviezdičkovom hoteli Pearl Continental, no ešte predtým William nariadil svojmu osobnému tajomníkovi Simonovi Casovi, aby sa postaral o novinárov. Bol som pripravený stráviť noc na podlahe príletového salónika a v miestnosti na letisku, do ktorej nás priviedli, som rýchlo vyštartoval k stoličkám, aby som si jednu obsadil, a tiež aby som našiel zásuvku, v ktorej si dobijem telefón. Čoskoro sme sa však opäť dali do pohybu. Autobusom nás odviezli do rovnakého hotela ako kráľovskú rodinu. Okolo neho už pakistanské bezpečnostné sily vytvorili kordón. Z bezpečnostných dôvodov dostali médiá zákaz informovať o vynútenom návrate kráľovského lietadla do Láhauru. Informovali nás, že zákaz potrvá až do návratu Williama a Catherine do Islamabádu.

Prístup princa Williama k novinárom sa na tejto ceste veľmi odlišoval od predošlých zahraničných návštev. To, že mal k dispozícii Voyager RAF, ktorý zvyčajne využíva jej veličenstvo kráľovná, princ z Walesu alebo aktuálny predseda vlády, ešte posilnilo vážnosť cesty. Očividne išlo o dôležitú diplomatickú misiu vysokej úrovne, do ktorej kráľovská rodina a ministerstvo zahraničia investovali veľa času a úsilia. Aj Williamovo vystupovanie sa viac nieslo v štátnickom duchu. Rovnako Simon Case, ktorého zanedlho nato premiér Boris Johnson zlákal späť na Downing Street, keď ho ustanovil za šéfa britskej štátnej správy, sa ukázal ako správny muž v role Williamov-

ho tajomníka. Nadaný diplomat a štátny úradník inštinktívne vedel, ako svojho šéfa nasmerovať tak, aby maximalizoval jeho vplyv.

Počas letu zo základne RAF v Brize Norton do Pakistanu nás novinárov tajomník Case nielen podrobne informoval o dôležitosti návštevy s vymenovaním jej diplomatických a bezpečnostných dôsledkov, ale prizval aj vzdelaného, dokonale pripraveného Williama, aby s nami hovoril. Celé to pre zmenu pôsobilo veľmi dobrým dojmom. Členovia kráľovskej rodiny sa nedržali od nás bokom a neusmievali sa iba pri fotografovaní (hoci aj to bolo na programe), ale boli na misii, ktorej súčasťou sa, právom či nie, cítili aj prítomní novinári. Po pohrome na zahraničnej ceste vojvodu a vojvodkyne zo Sussexu do Južnej Afriky, ktorí sa k akreditovaným novinárom správali ako k páriom, William voči novinárom vystupoval veľmi šarmantne. „Ďakujem, že ste prišli, berte to ako skupinové objatie.“ Pre nápravu dobrých vzťahov medzi tlačou a palácom, ktoré utrpeli juhoafrickou cestou Sussexovcov, to bolo veľmi dôležité a zároveň to obrúsilo hrany v príprave na čas, keď v monarchii prevezme vedúcu úlohu.

Bolo to ako dívať sa na nového Charlesa a Dianu počas ich prvých spoločných rokov, no s latkou zdvihnutou ešte vyššie. Od chvíle, keď bezchybne oblečený William nastúpil do lietadla, vyzeral ako supervyslanec, ktorým teraz je. Pri tom, ako reportérom poskytoval informácie, pričom s mnohými si tykal, a s akou ľahkosťou sa neskôr rozprával aj s fotografmi, vyžaroval akúsi novú sebaistotu. Pôsobil vyrovnane. Preč bolo vnútorné napätie, ktorým sa vyznačoval, ak nechcel o niečom informovať. Bol sám sebou. To, čo predviedol v nasledujúcich dňoch, bola definícia uhladenej diplomacie.

Po zvyšok návštevy v Pakistane, ktorá sa konala na pozvanie premiéra Imrana Chána, bývalého priateľa vojvodovej zosnulej matky Diany, princeznej z Walesu, sa nehovorilo o inom, len o prekonanom búrkovom pekle. Na tretí deň návštevy odletel kráľovský pár helikoptérou do okresu Čitrál v Severozápadnej pohraničnej provincii, aby si pozrel topiaci sa ľadovec. Ten let, našťastie, nebol dramatický, na rozdiel od pohľadu na zmenšujúci sa ľadovec. Catherine poznamenala: „Všetci hovoríme, že musíme chrániť životné prostredie, no v prvom rade sa musíme oň zaujímať. A to sa možno nebudeme, ak o ňom nebudeme vedieť. Preto sme považovali za dôležité prísť sem.“

William, ktorého sprevádzal významný dokumentarista Nick Kent, bol odhodlaný zaujať v debata o zmene klímy ústredné miesto. Výsledný film *Princ William: Planéta pre nás všetkých*, ktorý uviedla ITV 5. októbra 2020, prináša aj vysvetlenie, čo ho na tento postoj motivuje. William vysvetlil, že ako otec sa na veci pozerá inak. „Zanechať svojim deťom planétu v lepšom stave vnímam ako svoju povinnosť a kolektívnu zodpovednosť nás všetkých. So starým otcom [zosnulým princom Philipom, vojvodom z Edinburghu, 1921 – 2021] a otcom sa už mnoho rokov venujeme práci pre životné prostredie. Starý otec myslel veľmi dopredu. Môj otec tiež. A ja chcem urobiť všetko pre to, aby sa ma o dvadsať rokov George nespýtal, či som myslel dopredu. Lebo ak sa na to spýta, bude to znamenať, že je už neskoro.“

Neprekvapuje ma, že vyhlásenie o svojej životnej misii, ktorou je pomáhať pri záchrane prírody, urobil William práve v televízii, ktorá dokáže sprostredkovať jeho prirodzenú láskavosť. Tá misia je ako svetlo, ktoré ho vedie. Pomôže mu vystúpiť z tieňa zosnulej matky Diany, princeznej z Walesu, otca, princa z Walesu, bojovníka za životné prostredie, ako aj vzťahu s bratom Harrym z čias pred sobášom s Catherine, trošku prifarbeného pre verejnosť.

Môže sa zdať, že William má v štyridsiatke všetko – oddanú a krásnu manželku, tri zdravé deti, osobné bohatstvo, dva nádherné domy v Londýne, rozľahlý byt 1A v Kensingtonskom paláci, vidiecky dom Anmer Hall v Sandringhame v grófstve Norfolk, a teší sa globálnemu rešpektu a rastúcemu uznaniu na svetovej scéne. Sám pripúšťa, že má v živote šťastie, no zároveň ho vidíme stáť na križovatke. William nemáni čas. O jeho vývoji svedčia aj jeho televízne dokumenty o duševnom zdraví.

Podľa môjho názoru je však jeho hnacou silou a tým, čo časom môže určovať jeho, ako aj jeho budúce vládnutie, práve rola ochrancu prírody a odhodlanie využiť svoju slávu a vplyv na to, aby sa stal mostom medzi vášnivou mladou a skeptickou staršou generáciou. Nadšenie, s akým William hovorí o generačnej výmene, sa odráža najmä v jemnej netrpezlivosti, ktorú prejavuje s tými, čo sa nechcú zaviazat' k činom.

„Treba prekonať generačnú priepasť, aby starší politickí lídri pochopili, že mladú generáciu treba brať vážne. Mladí chcú svoju bu-